

**КЗ "Березнівська міська публічна
бібліотека" Березнівська центральна
бібліотека**

**(80 років від дня народження
Віктора Івановича Куца)
Біобібліографічний нарис**

2026

УДК 908:011]821.161.22«19/20»(477.81)
І 11

І осінь квітне барвами весни : біобібліографічний нарис до 80 річчя від дня народження В.І.Куца : / Березнівська центральна бібліотека ; уклад. О. І. Гурин. – Березне, 2026. – 24 с.

Біобібліографічний нарис, приурочений 80-річчю від дня народження відомого адвоката, письменника та громадського діяча Віктора Івановича Куца.

Видання включає матеріали про життя і творчість письменника, бібліографічний список виданих творів, публікації в періодичних виданнях.

Нарис рекомендований учням загальноосвітніх шкіл, студентам, бібліотечним працівникам, викладачам літератури та всім, хто цікавиться літературною Березнівщиною.

АЙ ДА-Я!

*Я - Куц. Це як постріл - так влучно і зграбно,
Аж місяць підморгує хитро з небес.
І той, що в болоті, всміхається звабно,
Мовляв, ти зі мною, а чи таки без?
На моїм гербі терези - три грибочки,
Бо прадід по жінчиній лінії- Гриб.
Є в мене єдина розумненька дочка
Й дванадцять хвороб де - не знаю пригріб.
В житті і у житті я хлопець не промах.,
Любитель мисливсько-рибальських утіх,
У порохівницях я маю ще порох,*

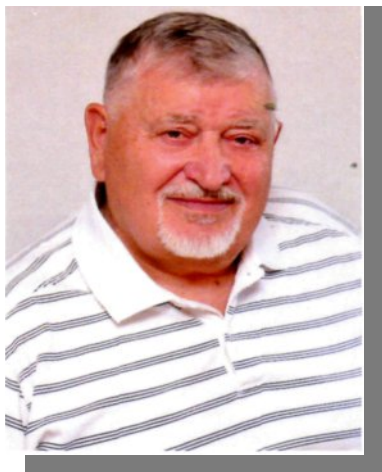

*А цим похвалитись, погодьтесь, не гріх!
Не п'ю не блуджу (не скажу, що
нетягне), Важкого в руках і в душі не
тримаю.
Є зброя, до неї — козацька звитяга.
Мов ока зіницю, її зберігаю.
Я марив зловити колись сіроманця,
Ще схуднути слово давав тет-а-тет.
Із того всього вполював тільки зайця —
І куций прикрасив сімейний портрет.
Моя половина — прудка, сановито,
І часом із нею мені не до снів.
А що вже трудяца, а що працьовита!
По ній - так щороку родили б синів.
Ось тут ми над „І" і поставимо крапку.
Буваймо здорові; шануймось! Віват!
Такий собі чортик, козак з Коломаку,
Філософ, дивак — Віктор Куц, адвокат.*

З о я Д і д и ч

21.04.2009 р.

Б і о г р а ф і ч н а д о в і д к а

Куц (по діду Куць) Віктор Іванович, народився 25 лютого 1946 року в смт. Коломак Харківської області в сім'ї військовослужбовця.

У зв'язку із службою батька сім'я часто змінювала місце проживання. Це були: острів Сахалін, м. Саратов

в Росії, Німецька Демократична республіка В 1956 році в зв'язку з тяжкою хворобою батька переїхали на постійне місце проживання в м. Березне Рівненської області.

У 1961 році помер батько, який останнім часом працював головою селищної ради.

Середню школу закінчив у 1964 році. Загалом добре, але з однією трійкою з тригонометрії. Математичні функції так і не опанував. Один рік працював лаборантом в Березнівській школі-інтернаті. Три роки (1965-1968) відслужив у складі радянських військ у Німеччині. Звільнений в запас, маючи військове звання старший сержант. Був на посадах замкомвзводу, старшиною батареї.

Відпрацював близько року завідуючим господарством райшляхвідділу.

П'ять років перебував на посаді начальника штабу цивільної оборони Березнівського райвиконкому.

В 1971 році вступив на юридичний факультет Львівського державного університету, який закінчив в 1977 році.

У зв'язку з обранням дружини суддею в Рокитнівському районі Рівненської області сім'я переїхала на нове місце проживання. Працював протягом десяти років у цьому районі. Спочатку юрисконсультантом (один рік), потім начальником юридичної групи при управлінні сільського господарства (три роки). З квітня 1978 року по червень 1982 року — секретар виконкому Рокитнівської районної ради депутатів трудящих. Трохи більше року працював інструктором райкому партії. В 1984 році сім'я переїхала проживати в м. Березне. Наступні одинадцять років був начальником юридичного відділу Березнівського районного споживчого товариства

З травня 1995 року і по даний час працює адвокатом. Неодноразово у справах бував у Верховній Раді України, Верховному Суді України, Генеральній прокуратурі, Міністерстві внутрішніх справ, Міністерстві юстиції. Всього за 25 років роботи на юридичній ниві брав участь більш як у 350 кримінальних і приблизно 3000 цивільних справах.

Дружина Куц (Гребініченко) Алла Володимирівна, також юрист за освітою, працювала 10 років суддею, в даний час — приватний нотаріус. Має активну життєву позицію, всерйоз займається політикою. Балотувалась кандидатом у народні депутати України від Народного Руху.

Дочка Куц Іванна Вікторівна. Школу вона закінчила на золоту медаль. Має два червоних дипломи про вищі освіти. Має двоє бездоганних внуків: Ігор і Рома. .

Обирався двічі депутатом Рокитнівської районної ради, двічі депутатом Березнівської міської ради, член штабу по виборах народного депутата Верховної Ради України (Шевченко В.І.) в 1994 Помічник-консультант народного депутата на громадських засадах (1994-1998 р.р.) начальник штабу по виборах народного депутата Верховної Ради України (Данилов); член дільничної комісії, спостерігач, член територіальної виборчої комісії, територіального виборчого округу №139 Одеської області з повторного голосування 26 грудня 2004 року на виборах Президента України від кандидата на пост Президента України Ющенка Віктора Андрійовича. Мав зустрічі і обмін думками з В.Чорноволом, В.Ющенком, В.Пинзеником, Ю.Ключковським, Л.Кравчуком, Г. Удовенком, Л.Танюком, Л.Григорович, М.Томенком, М. Жулинським, Є. Червоненком. Це залишило

яскраві спогади і мало вплив на подальше формування світогляду.

Як член Конгресу Української інтелігенції допомагав дружині у встановленні пам'ятних дощок В.Чорноволу, М. Буховичу, хреста голодомору, стіни пам'яті загиблих воїнів ОУН-УПА в м. Березне, коштами та організаційно у спорудженні пам'ятника генералу хорунжому Тарасу Бульбі-Боровцю.

Почав друкуватись з часу проголошення незалежності України (більше 20 статей). Веде родове дерево та архів роду протягом 30 років. Зібрав нагороди роду (5 орденів, 36 медалей та знаків). Колекціонує старовинні речі (холодну зброю, медалі, книжки, роги, фігурки, підсвічники, художню літературу).

Член товариства мисливців і рибалок з 8 жовтня 1985 року (ИЖ-58). Мисливство для нього більше хобі і спорт, ніж промисел. Спілкування з природою — найкращий відпочинок.

Визнаний кращим адвокатом Рівненської області в 2002 році. Нагороджений орденом «Видатний адвокат України» в 2020 році.

За багаторічну громадсько-просвітницьку діяльність неодноразово нагороджений грамотами обласної державної адміністрації, а також Рівненської обласної організації Українського товариства мисливців та рибалок.

Нагороджений дипломом Рівненського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т.Г. Шевченка, як учасника обласного конкурсу «Краща книга Рівненщини» в 2019 році у номінації «Краще видання з генеалогії» за значний особистий внесок у просвітницьку діяльність на теренах Березнівщини, національне відродження краю, дослідження родоводу як основи нації.

Автор шести книг: «Наш рід» (2006 р.), «Будьмо!» (2011 р.), «Не журись!» (2016р.), «Шануймося» (2018р.), «Адвокат» (2023 р.), «Шляхи наші життєві» (2024).

Основою свого світогляду вважає захист справедливості, прав людини, утвердження законного порядку, вміння тримати удари долі і ніколи не здаватися. «Кожному в житті може трапитися свій «дев'ятий вал» - найвища хвиля, найгрізніша стихія. «Ви здатні її перемогти!» - переконаний пан Віктор, його життєве гасло: «Радій життю, вчися, роби добрі справи, борися і перемагай. Переможеш себе -переможеш усіх!»

І О С І Н Ь К В І Т Н Е Б А Р В А М И В Е С Н И

На порозі 70-річчя в березнівчанина Віктора Куца збігся ряд ювілеїв: півстоліття трудового стажу, а з нього 20 останніх років - адвокатської роботи, 40-річчя перебування в шанованому ним УТМР, 10-річчя виходу першої власної унікальної книжки «Наш рід», а невдовзі буде і 40-річчя закінчення Львівського держуніверситету. Життєву програму начебто виконано: збудовано дім, посаджено сад, створено прекрасну сім'ю, але попереду - планів громада. Адже саме прізвище заохочує до активних дій, бо означає воно за «Лісовою піснею» Лесі Українки веселого чорта. Тож сам його носій оптимістичний на десятиліття вперед і жартує: з шістьма хворобами маю мирний договір, з рештою - пакт про ненапад. Основною дорожною картою по життю стала юриспруденція, а вона спонукала не тільки до глибокої аналітики законодавчої бази, а й до вивчення самих соціальних процесів і людей як безпосередніх їх учасників. Тільки за період адвокатської роботи випало взяти участь у майже в півтисячі кримінальних і приблизно в 4000 цивільних справах. Виробилась своя система підготовки і ведення справ: мотиви, життєві обставини, типові й особливі, усвідомлення правопорушення, відбиток професійної діяльності на власній долі і становищі сім'ї. Все це - основа для успішного змагання в правовому полі, виграної справи або суттєвого пом'якшення її результатів для підзахисного. Неодноразово у справах доводилося бути у Верховному суді України, Генеральній прокуратурі, Міністерстві внутрішніх справ, Міністерстві юстиції. Але людські долі були варті того.

Березнівчани пам'ятають виграну справу родиною Радіо в неналежному наданні лікарської допомоги при народженні дитини, яка через травми при пологах стала інвалідом. На той час таких виграних справ у лікарів по Україні було три, а зараз через зрослу громадянську активність це стає типовим явищем і не тільки у галузі медицини, навіть до Президента був позов за неналежне виконання обов'язків в одній із сфер його діяльності. Три рази наш адвокат допомагав своєму підзахисному поновлюватись на втраченій посаді, якої начальство позбавляло його через прямий характер і принципову позицію. Був випадок, коли Віктор Куц зі своїм клієнтом програли справу в районному і обласному судах, але виграли у Верховному. Це засвідчує про тонке знання глибин законодавства (букви закону, як мовиться), але коштує нервів, лягає тягарем на душу через співпереживання за людину, щире бажання захистити, допомогти.

Через перевантаження та співпереживання за людські долі навіть при оптимістичному характері недалеко до депресії. Врятовує та підзаряджає рідна сім'я. Дружина, юрист за освітою, яка має активну життєву позицію, всерйоз і залюбки займається громадсько-політичною діяльністю. «Все, що я робив, на що вчився, чого досягнув - це завдяки моїй дружині. Я завжди перед нею в боргу. Ми більш, як піввіку знайомі і майже стільки - подружжя» - каже пан Віктор. А ще він

радіє за золоту, як сам називає, дочку Іванну, теж юриста, яка працює нотаріусом. Вона закінчила школу з золотою медаллю, має два червоних дипломи про вищу освіту. А характеризує її так: «Вона для мене - енциклопедія, картинна галерея, одноступінь, неперевершений співрозмовник, філософ і веселий оптиміст». І особлива радість-внуки Ігор і Роман. Вони обрали за сімейною традицією фах юриста. Старший уже працює помічником нотаріуса, захоплюється кібернетикою. Молодший ще вчиться, але вже став знаменитим як кращий спортсмен області серед лучників, учасник європейського і світового чемпіонатів, володар багатьох престижних нагород у стрільбі з лука. А ще Віктора Івановича наповнює і облагороджує насичене подіями життя, активна громадсько-політична робота. Разом із дружиною брав участь у встановленні в Березному меморіальних пам'ятних дощок В. Чорноволу, М. Буховичу, Пам'ятного знака жертвам Голодомору, Стіни пам'яті загиблих воїнів ОУН-УПА, коштами та організаційно у спорудженні пам'ятника генерал-хорунжому Тарасу Бульбі-Боровцю. Саме ця діяльність зводила в зустрічах-бесідах з відомими політичними діячами В. Чорноволом, В. Ющенком, В. Пинзеником, Ю. Ключковським, Л. Кравчуком, Г. Удовенком, Л. Танюком, Л. Григорович, М. Томенком, В. Червонієм. Гостьові поїздки в Німеччину, Польщу, Канаду, а з делегацією спілки адвокатів по обміну досвідом у Францію з відвідинами Італії, Ватикану та інших країн дали багатий матеріал для відстоювання і пропаганди європейських цінностей, на що тримає курс і сучасна Україна. Будучи людиною логічно-розсудливою,

Віктор Іванович самостійно переосмислив усталені поняття, що укладалися попередньою системою. Ось поняття «батьківщина», супроводжуване з радянських часів повчанням «сперва думай о родине, а потом о себе», і яка починалась зі свого порогу і краю. Але ж мудрий народ заклав коренем поняття «батько», отже, вітчизна бере початок з роду і виходить на народ з його матеріальними і духовними набутками. Саме це довів світові наш Майдан: політики приходять і відходять, а він все-таки вирішує історичну долю. І юрист взявся за об'ємну дослідницьку роботу, встановивши понад півтисячі родичів дев'яти поколінь за більш як 200 років. Це стало основою його першої книжки «Наш рід».

Зацікавившись захопленням свого приятеля, я свого часу підготував розповідь про це для однієї з обласних газет. В його службовому кабінеті вивішена мапа з родовим деревом, а для занотовок довелося завести картотеку, в якій нагромаджувались спогади старожилів, виписки з церковних книг і архівів.

- Чим глибше заходиш у минуле, тим ясніше розумієш: рід, як Чумацький Шлях, вічний і безконечний, - ділиться з цього приводу думками Віктор Куц. - Передусім для мене є гордістю, коли вдалося встановити, що мої предки і предки дружини - козацького походження, а отаман Поліської Січі Тарас Бульба-Боровець - далекий родич по материнській лінії. За кожним з них - історія. Дід Василь брав участь у Першій світовій і нагороджений срібним хрестом та іншими відзнаками. Два діди Євтушки - Панас і Яків - воювали в Петлюри за самостійну Україну. Семеро осіб з родини стали жертвами сталінського голодомору, шестеро загинули на фронтах Другої світової, семеро - у складі ОУН-УПА, були й в'язні Печорлагу. А ще вмiли самовіддано любити: за переказом, століття тому мужня

жінка Дарія Євтушок, рятуючи від неминучої смерті чоловіка Якова, закрила його своїм тілом - куля прошила серця обох. А ще були мудрими, про що засвідчують моральні заповіді 95-річної бабусі Марини: живи у своїй хаті, на своїй землі; шануй рідних, з людьми мирись; добивайся всього розумом і думками, тримайся людей; в Бога віруй, будь чистим душею; люби життя, гляди дітей... На основі власної пошукової роботи автор «Нашого роду» підготував ще одну книгу, так би мовити, практичних порад під поки що умовною назвою «Шануймося!» для початкуючих дослідників. Заглиблюючись у родовів, ми ніби проживаємо життя пращурів, заохочує пан Віктор.

Віктор Куц - затятий природолюб і мисливець і береже Почесну грамоту УТМР за особистий вклад в природоохоронну роботу нарівні з професійними відзнаками, в тому числі, що засвідчує фаховий рівень - кращий юрист року. Саме лісові і рибальські пригоди стали сюжетною основою двох гумористичних книг «Будьмо!» і «Не журись!». З першою березнівчани знайомі, а над другою я підніму завісу як читач уже підготовленого до друку рукопису. Композиційне тут об'єднані твори трьох жанрів: мисливські і рибальські усмішки в м'якому стилі Остапа Вишні, тематичні есе-спостереження із вкрапленням іскрометного перцю і добродушні житейські розповіді про значущі події в житті автора. Світом любуються усі, але його картини стають літературними творіннями тільки в талановитих. У випадку нашого автора - при компоновці пережитих пригод, експресивній мовній подачі, навіть звичайні слова набувають якості гумору. Ось передача настороженості - рушниця почала набувати горизонтального положення; затаєного очікування - холод охопив ноги, як собача паща; удачі - якщо таланить, то заєць і сам в рюкзак ускочить; промаху - майнули білі шортики козла; пильності - не спи на полюванні, козликотом станеш, кмітливості - бігти в різні боки, чупакабра загризе лише одного, іміджу-зі-брав 7 пір'їнок, щоб довести, що поцілів у качку; розподілу здобичі-через зайця ніхто громаду не скликає, бо це трофей індивідуальний. А втім, зачекаємо виходу самої книги. В її змісті відображене життєве кредо самого автора: і сам усміхнусь, і вам, може, веселіше стане.

Хто після цього може сказати, що в 70 і опісля світ активної людини не променить мудрістю і життєвим зарядом, адже і осінь квітне барвами весни.

Петро ЖЕЛІНСЬКИЙ, м. Березне.

Надслучанський вісник №15 від 23 лютого 2016 р.

Я

ЛЮДИНА І НІЩО ЛЮДСЬКЕ МЕНІ НЕ ЧУЖЕ

"Надслучанський вісник" позиціонує себе не лише як культурологічний тижневик, але й осторонь не стоїть важливих подій, фактів, явищ, які відбуваються в країні і, зокрема, Березнівщині. На шпальтах районки можна побачити в ілюстраціях і прочитати в текстах про наших Героїв Світла, захисників і захисниць, волонтерів та благодійників. З неї ми довідуємося і про творчу Березнівщину, яка героїкою українського слова консолідує український народ в боротьбі за волю і незалежність, про його героїзм проти московської орди. Але не тільки про це — тут пишуть про будні краян, їх турботні інтереси, професійних працівників в галузі науки, освіти, медицини, спорту та в сферах господарювання. Мене не раз дивує, що чимало елітних і освічених людей не передплачує газети "Надслучанський вісник". Адже вони тут народились, живуть, працюють, відпочивають, але чомусь не бажають знати про життя-буття своїх краян. Інтернетчи фейсбук не можуть те все охопити (там згадка, лаконічне повідомлення, або ж навіть якийсь бруд...). А "НВ", як і кожна солідна газета, це подає обширно, аналітичне, обгрунтовано. Вважаю, що одержувати газети, хоча б одну, - це достойно. На жаль, їх кількість найменувань і цифри тиражів зменшилися.

В "НВ" №16 за 20 квітня 2023 року з'явилася цікава стаття відомого професійного журналіста, історика, аналітика, публіциста Петра Желінського "Адвокат вчить жити в мирі із законом". Мова йде про адвоката - березнівчанина Віктора Івановича Куца, який видав книгу "Адвокат". Мене вона дуже зацікавила. Адже про правників ще мало хто пише, бо досить не проста професія прокурора, судді, адвоката тощо. Взагалі неможливо перечитати всіх книг, але ця особистість мене зацікавила не лише як літератор, людина, але і як ветеран-адвокат на теренах правосуддя.

До речі, спершу, як кожний читач, завжди оглядаю палітурку книги.

Видання "Адвокат" дуже гарно оформлене художньо. Атрибути правосуддя — терези, законодавчі книги, молоток (символ утвердження рішень), нагрудний знак "Видатний адвокат України", яким нагороджений наш земляк, зошит, ручка. Все це лежить на дерев'яному столі. А дерево — символ міцності, надійності, користі і краси. Така композиція притягує читача до прочитання твору.

Книга "Адвокат" В. І. Куца вийшла у видавництві "Волинські обереги" в 2023 році накладом 150 примірників. Це дуже мало.

У першому розділі "Із історії адвоката" Віктор Іванович як колега і як людина, і як юрист-письменник з великою пошаною, хоч і коротко, розповів про людей, які протягом багатьох років трудилися у правничій галузі Березнівщини. З 1944 року до цих пір лише суддів працювало тринадцять, їх імена — Картун, В. Г. Фоменко, О. Ф. Бабин, В. І. Кришталь, М. В. Рудик, В. Я. Мельник, М. І. Мельник, Н. М. Ковальчук, Н. В. Губар, Н. В. Мельничук, Л. В. Ємельянова, Ю. В. Саровецька, А. Ю. Собчук. Автор написав про кожного з них, їх дипломатію з органами влади, прокуратурою, міліцією, поліцією. Всі вони успішно вирішували найскладніші справи, дотримуючись присяги: "Я присягаюсь говорити правду, нічого не приховуючи і не спотворюючи". В житті завжди хороше і погане ідуть поруч. Але, коли людину заганяють в глухий кут, то правоохоронці чують благання: "Допоможіть!", тож правники поспішають виконати свій обов'язок, професійно дотримуючись вимог закону, прав людини, поваги і любові до людей, їх імена — Віктор Сухан, Олександр Щур, Віктор Куц, Лілія Ємельянова, Василь Мельник, Віктор Удод, Василь Іванов, Микола Захарчук, Юлія Старовецька, Михайло Гаврильчик. Звичайно, всі справи непросто вирішувати, бо в них є дві сторони.

Незвичайне життя пройшли і досвідчені юристи-фронтовики Іван Люшин і Василь Фоменко. А серед прокурорів району найбільш колоритною постаттю був Назар Павлович Паценко — професійний правник, інтелектуал, гуманіст, гуморист, книголюб.

В. І. Куц був у складі делегації Спілки адвокатів України і відвідав цілий калейдоскоп європейських держав: Італію, Францію, Ватикан, Угорщину, Німеччину, Польщу.

У другому розділі "Справи надзвичайної ваги" ми дізнаємося про зустрічі Віктора Івановича з Депутатом Верховної Ради України Юрієм Карамзіним, відомим правознавцем, політичним діячем, суддею, народним обранцем багатьох скликань, активним громадським діячем, глибоким знавцем у сфері законодавства, який найбільше за інших виступав з трибуни Верховної Ради.

У книзі В. І. Куц згадує про те, що за роки своєї адвокатської діяльності брав участь у розгляді близько тисячі кримінальних справ та кілька тисяч цивільних і до півтора десятка—у Верховному Суді України, які успішно вигравав. А це вже історія нашого краю і її треба знати.

Багато зусиль Віктор Іванович докладав на шляху Ренесансу Православної Церкви України. Йдеться про оформлення технічної документації на відкриття церкви Київського Патріархату в селищі Соснове і про будівництво Свято-Покровської церкви в Березному, і про непросту долю церкви в селі Малинськ, де громада більшістю голосів проголосувала за перехід до ПЦУ, належним чином оформила документацію і мала всі без винятку дозволи на проведення зібрань у

приміщенні церкви. Та знайшлася, на превеликий жаль і подив, купка меншості — прихильників УПЦ МП, яка брутально і грубо не дала цьому відбутися. Тоді більшість відійшла і нині будує нову церкву ПЦУ.

В силу нерозуміння, громадської незрілості чи просто несвідомій упертості частина українців продовжує триматись за російську церкву. Проросійських сил вистачає на теренах України, які не дримають, а роблять все, щоб підірвати підвалини нашої державності. Дивно, а кого ж ви підтримуєте? Церкву московського патріархату, яка благословила і продовжує благословляти російську армію, яка вбила сотні тисяч мирних жителів і продовжує це робити. Нею вкрадено і вивезено на росію тисячі українських дітей і понад тисячу їх постраждало, нею пошкоджено і знищено 823 об'єкти культурної спадщини, зруйновано понад 100 церков, чверть України лежить в руїнах, 184 тисячі квадратних метрів забруднено родючої української землі, декілька мільйонів гектарів лісу знищено! А скільки Воїнів Світла віддали своє життя, щоб не стати рабами московії?! Разом з тим, московський патріархат і далі продовжує благословляти звірства рашистів.

Шлях Православної Церкви України — незвортній її визнають інші держави світу.

Дуже важливим було рішення 6 січня 2019 року Вселенського Патріарха Варфоломія I та Синоду Константинопольської Церкви про повернення Київської Митрополії під юрисдикцію Константинопольської Церкви, цим остаточно скасувавши лист (несправедливим підкупом) 1686 року про передачу митрополії москви і видавши Патріарший і Синодальний Томос Православній Церкві України.

Отже, Держава, Церква, Український нарід — єдина духовна, політична сув'язь, що гарантує нашу Свободу і Перемогу.

Дуже вразив мене третій розділ "Буденні справи". Я б так не сказала, адже буденні справи складають все людське життя. Саме про це автор наголошує у своїй книзі "Адвокат". Оповідь Віктора Івановича вводить нас у сферу людських відносин: допомогти самотнім скопати грядку, принести води, зробити покупки, прибрати в хаті і на подвір'ї або просто запитати, як вам живеться, чи щось потрібно тощо.

В. І. Куц на теренах правосуддя захищав простих людей і в їх повсякденному житті, і в сфері торгівлі, і сфері державної служби, і заробітчани, які масово виїжджали за кордон. Адвокату довелося захищати їх права. Адже він бачив, що це були працьовиті (українці за своїм менталітетом дуже трудолюбиві), прості, відповідальні працівники.

Цей розділ допомагає читачу зрозуміти, як людині можна допомогти, коли вона у безвиході. Але це треба прочитати.

Четвертий розділ вводить нас у світ грошей. Отож дізналася, що монета виникла в регіоні під назвою Лідія (сучасна Західна Туреччина) в 600 році до н.е., а паперові гроші винайшли китайці приблизно в 700 році до н.е.

Автор навів чимало прислів'їв і приказок про гроші. А вони — один з найпоширеніших і найдавніших жанрів народної поетичної творчості. Немає такої людини, яка б у своєму житті не користувалася цими образними поетичними шедеврами, створеними народом, перевіреними життєвим досвідом багатьох століть. У граничне стислих реченнях вкладено глибокий зміст, віковий набуток народу в різних сферах діяльності. Це не оминуло і грошей, наведу приклад:

Аби я був, гроші будуть.
За наші гроші - всі хороші.
Гроші рахувати, треба розум мати.
Любиш позичати, люби й віддавати.
У кого гроші є, тому й руку всяк дає.
Хто змолоду гроші береже, той на старість в нужді не живе і т. д.
До речі, адвокату також доводилося вирішувати справи і про гроші.

Віктор Іванович дотримувався і дотримується істинних християнських принципів. Чимало висловів з Біблії є в-книзі. Хочу навести всі принципи повністю, якими керується В. Куц упродовж своєї життєвої діяльності.

Слід жити з власної праці, а не за рахунок інших.
Необхідно планувати свої видатки та вкладення.
Важливо мати заощадження.
Не бути жадібним.
Не бути заручником грошей.
Приготувати спадок для своїх дітей.
Жертвуйте Богові з того, що маєте.
Платіть податки та віддавайте борги.
Опікуйся добром інших, довіреним тобі.
Бути милосердними і добрими.

У п'ятому розділі "Особисте" іде мова про те, як автор вибирав свій життєвий шлях, про студентські роки у Львівському Державному університеті, писані і неписані закони тощо.

Взагалі В. І. Куц дуже хороший сім'янин, юрист, книголюб, мандрівник і ще й письменник. Зі своєю дружиною Аллою Володимирівною (вона також творча особистість, юрист, дослідниця історії Березнівщини, політик, активна громадська діячка, авторка багатьох книг в т.ч. про Тараса Бульбу - Боровця), побували в багатьох країнах світу (вже не кажу про Україну). Вся їх родина - династія юристів, донька Іванна і двоє внуків Ігор та Роман. Віктор Іванович Куц — відомий автор родинної карти багатьох поколінь. Бачила, вражена нею. З любов'ю написав книгу "Наш рід".

Не можу не сказати і про його гумористичні книги "Не журись!" і "Будьмо!". Нині настав задавнений голод на веселу книгу. Ми знаємо когорту багатьох українських чарівників сміху від Котляревського й Гоголя до Остапа Вишні. Є брутальний гумор, але є такий, що викликає усмішку мимоволі. Саме такий веселий гумор у Віктора Івановича. У нього своя манера, свій стиль. Автор увібрав у своїй пам'яті багатство народної творчості, давні художні традиції і новітній літературний досвід. Важливо те, що його гуморески зберігають типові риси національного характеру і виразно відбивають "комічну" вдачу українського народу. Однак автор залишається самотнім, дотримується тільки йому одному притаманного погляду на світ, з оригінальними засобами образотворення і коміки, з власним словником.

Про Віктора Івановича можна сказати, що він дарує людям добрий настрій, пом'якшує серце, особливо в цей скрутний період - час війни за Волю і Незалежність України.

Чекаємо від адвоката-земляка нових книг та історій, лагідного гумору. Бажаємо йому міцного здоров'я, миру і людських добродійств.

Ольга ОСЕЙЧУК, м. Березне.

«Надслучанський вісник» № 49 від 7 грудня 2023 р.

А Д В О К А Т В Ч И Т Ь Ж И Т И В М И Р І І З З А К О Н О М

Відрадно, що наша Березнівщина рясніє літературними талантами. На цій творчій ниві достойно виділяється сім'я Віктора та Алли КУЦІВ: в його доробку — п'ять друкованих книг, в її — три. П'ята книга Віктора Куца "Адвокат" вийшла цьогоріч у Рівненському видавництві "Волинські обереги" за літературною редакцією яринівської поетеси Зої Дідич.

За змістом вона включає історію адвокатури, спогади про власну участь у розгляді політичних і цивільних справ, моральні погляди і поради, пов'язані з поведінкою, сторінки з особистого життя. Але все об'єднане із завидною цілісністю і по-читацьки сприймається з легкістю та інтересом. В упорядкуванні матеріалу, безперечно, допоміг багатющий життєвий досвід автора, напрацьований юридичний професіоналізм і його щире бажання допомогти людям, що опинилися під життєвими тернами.

За чверть віку, відданого захисту справедливості, прав людини, законного порядку Віктор Куц нагороджений в 2020 році орденом "Видатний адвокат України".

Сюжет двох розповідей з двадцяти, вміщених в книзі, був знайомий мені, як кажуть, іще по свіжих слідах, і я як журналіст виклав ці історії в місцевій пресі.

Перша — історія Юрія Мадея, якого звільнили з посади заступника голови нашої районної ради за незручні для влади політичні переконання, які абсолютно не суперечили демократичності і порядності в його роботі. Детально вивчивши відповідність процесу звільнення багатьом правовим актам та спертись на свідчення депутатів, адвокат Віктор Куц обґрунтував незаконність звільнення на основі аж семи юридичних підстав. І допоміг Юрію Мадею виграти справу в районному суді, одержати зарплату за час вимушеного прогулу і символічну одну гривню за заподіяну моральну шкоду, що підкреслило безпідставні звинувачення.

Другий випадок — драма молоді матері Лілії Спіріної, яка через професійну недбалість місцевих лікарів народила дитину-інваліда через допущену черепно-мозкову травму при пологах. На основі службового розслідування комісії обласного управління охорони здоров'я та інших джерел адвокат допоміг матері стягнути через районний суд кошти за завдану шкоду і моральні збитки. На жаль, інтенсивна реабілітація дитини з ураженням центральної нервової системи в міжнародній клініці в Трускавці мало допомогла і вона померла, а молода сім'я

(обоє лікарі) розпалася. До речі, зараз березнівчанка Ліля живе і працює лікаркою в Норвегії, замужем за норвежцем, народила і виховує здорових дітей. Це ще одне свідчення, що при належній професійній допомозі згідно з клятвою Гіппократа все в її житті могло б скластися не гірше і в рідному краю.

З розповідей адвоката можна переконатися, що рамки закону є для нього святим, але вони розгалужують його бачення істини на повчальні принципи, як-от: хто поганим прощає, той добрим шкодить; зазнавши шкоди, дурні мудрішають; диявол ховається в деталях; слово вирветься горобцем, а повернеться волом; щастя любить тишу.

За свою адвокатську практику Віктор Куц брав участь при розгляді близько тисячі кримінальних справ та кількох тисяч цивільних і до півтора десятка — у Верховному суді України, які вигравав. І, як він посилається на статистику, на кожні 100 випадків зміни можливі в 5 -10 випадках у вищих судах, але щоразу пом'якшити кінцевий результат завдяки професійному захисту є реальним. Щоправда, ускладнюють роботу певні нечіткості (хай і незначні) в законодавстві, неправомірний тиск вкладників, корупційні схеми, неправомірні оборона посадовцями свого престижу, не до кінця з'ясовані обставини стороною обвинувачення, неправомірне, а то й вперто нечесне самовиправдання самими винними. Через судові помилки на цій основі до 20 відсотків засуджених, як засвідчує аналіз фахівців, наголошує адвокат, могли б замість ув'язнення мати умовні терміни і виправлялись в товариському оточенні.

На теренах правосуддя, вважає Віктор Куц, завжди знаходиться професійна честь. Тому в основу своєї роботи він поставив напуття рідного Львівського національного університету ім. І. Франка, вміщене над входом: "Освічені громадяни є окрасою батьківщини". І його нова книга засвідчує про всесторонню освіченість автора, логічну чіткість в побудові свого бачення правового випадку на основі відповідально підібраних причинно-наслідкових і кількісно-якісних зв'язків (один свідок — не свідок, як переконує він), бездоганну мовну вправність, навіть з приправою лагідного гумору.

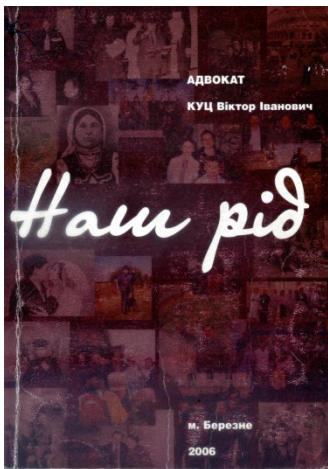
Свій життєвий орієнтир, засвоєний з давньогрецької філософії: "Свобода людини — це відповідальність за розумний вибір свого способу життя і за себе — він старається довести до потребуючих у життєвих порадах. У книзі вміщено крилаті латинські вислови, які і через два тисячоліття є настановчими в цивілізованому світі. До речі, автор особисто знайомився з суспільним життям в 16 країнах, а у Франції навіть стажувався в паризькій адвокатурі, і, звичайно, повчання в правових відносинах він знайшов і в Святому Письмі, передусім не відповідати злом на зло. А ще посилається на народні звичаї і традиції, які при їх шанобі тримають людину в здоровій моралі: закон і справедливість — дві речі, які Бог з'єднав, а люди роз'єднують. Під впливом досконалого знання букви закону і цих премудростей адвокат сформував і особисті принципи, які подає із власного досвіду. З більш як десятка наведених принципів мені найбільше сподобався такий: опікуйся добром інших, довіреном тобі. За ним — складна адвокатська служба професіонала, співзвучна з Біблійним, бо ж ярмо моє любе, а тягар мій легкий (Матвія 11:29-30). До речі, тягар юридичної праці вибрали за життєвий керунок дочка і внуки шанованого адвоката.

Звідки ж стільки енергії у правника і письменника? Передусім в гармонійних родинних відносинах і підтримці справедливих і довірливих стосунків з людьми. Багато березнівчан знає про дослідницьке захоплення Віктора Івановича по створенню "родинного дерева" за два століття з іменами понад пів тисячі предків на основі скрупульозного вивчення архівних документів, церковних книг і опитувань старожилів, передусім рідні. А ще допомагають оздоровленню мислення мисливство і рибальство, що поглиблюють контакти з природою і друзями. "Радій життю, вчися, роби добрі справи, борися і перемагай. Переможеш себе — переможеш усіх!" - передає своєю книгою власний мудрий досвід адвокат-ветеран.

Петро ЖЕЛІНСЬКИЙ.

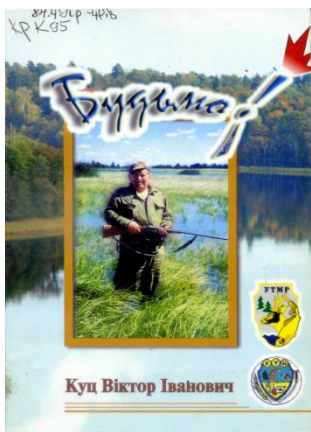
«Надслучанський вісник» №16 від 20 квітня 2023 р.

Т в о р и

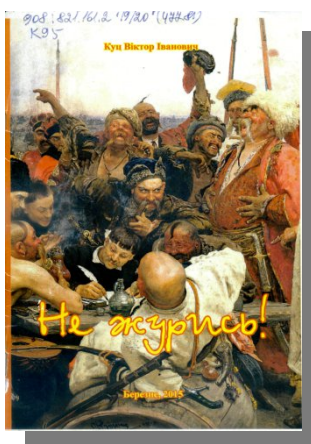
Куц В.І. Наш рід/ Віктор Іванович Куц.-К.: Нора-Прінт, 2006. 96с.:іл..

Увага до минулого рідних – це заглиблення і у свій внутрішній світ. Протягом майже 25 років Віктор Куц займався вивченням свого родоводу. Робота ця складна, але надзвичайно цікава і повчальна. Знаючи життя предків, починаємо краще розуміти своє. Видання містить розділи: «Біографія», «Родовід», «Політика», «Робота», «Наші пишуть», «Друзі», «Мисливські бувальщини».

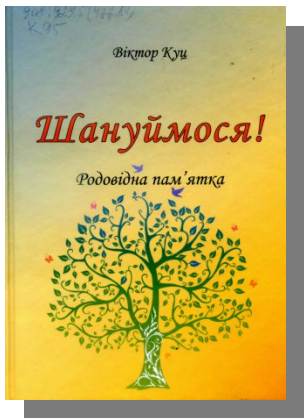
Куц В. І. Будьмо ! / В. І. Куц. - Березне, 2011. - 124 с. : іл.

Герої оповідок нашого автора – мисливці-невдахи і мисливці-фантазери. Серед них великі мисливці за базарною «дичиною», безстрашні полювальники на вовка, кабана, якого беруть запросто, сміливці, які полюють сікачі, сидячи на дереві іззаплющеними очима. Над цією невеликою книгою працювала велика кількість людей, авторів ідеї проекту, натхненників, координаторів, консультантів, члени родини. Видання містить 3 частини: «Полювання», «Подорожі», «Друзі».

Куц В. І. Не журись! / В. І. Куц. - Березне, 2016. - 99 с. : іл.

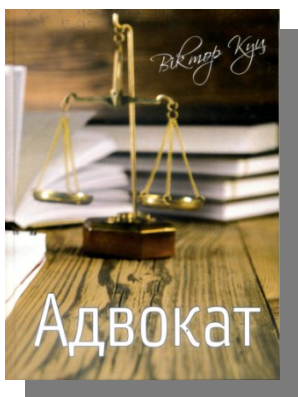
Сатиричні оповідання про пригоди на полюванні.

Куц В.І. Шануймося! Родовідна пам'ятка / В.І. Куц. - Рівне : Волин. обереги, 2018.-180с.

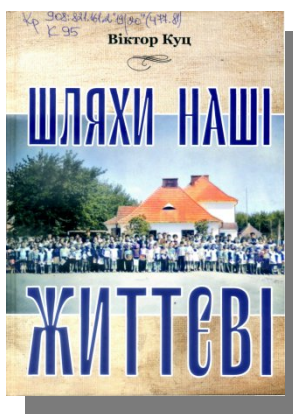
У книзі "Шануймося!" Віктор Іванович Куц описує історію власної родини, проводить генеалогічні лінії своїх предків і нащадків, що являє собою цінну родову пам'ятку.

За своїм змістом ця книга - щоденник родини, де є авторські відкриття і висновки, де прослідковується велика зацікавленість і прив'язаність до родини і Батьківщини. Цілеспрямована робота над книгою виявить свою цінність, будучи зафіксованою на сторінках із родинними світлинами, відкриє таємниці і нові знання.

Куц В. І. Адвокат / В. І. Куц. - Рівне : Волин. обереги, 2023. - 192 с.

П'ята книга Віктора Куца «Адвокат» - про професійні будні та перемоги, шлях до яких пролягає крізь терни життєвого досвіду, великих зусиль та віри в людей. Серйозні речі - професійна термінологія, трагізм людських доль - вдало перемежуються кумедними ситуаціями та цікавими історіями. Наповнена світлим гумором, книга легко читається і буде корисною як для юристів, науковців, так і для широкого загалу читачів.

Куц В. І. Шляхи наші життєві / Віктор Іванович Куц. - Рівне : Волин. обереги, 2024. - 220 с.

У книзі автор торкається історії Березнівської середньої школи №1 (сьогодні гімназії), освіти в районі, зупиняється на коротких характеристиках вчителів, які дали йому путівку в життя, згадує випадки, що мали місце під час навчання.

Короткі розповіді про службу в армії, перебування на нечисленних посадах поєднуються з матеріалами зустрічей однокласників майже через кожні п'ять років. Тут вміщено статті з районної газети "Надслучанський

вісник" про тих, з ким вчився, чубився і любив.

Багато у книзі роздумів про педагогічну майстерність вчителів, долю їхніх учнів, добрі шкільні традиції. Вона наповнена світлим почуттям гумору і, безумовно, ностальгією за найкращими роками життя.

Книга буде корисна педагогам, людям, які зберегли кращі спогади про навчання в школі, у ВУЗІ, хто шукає своє місце в житті і не заспокоюється.

* * * * *

Куц В. Берегиня великої родини захисників України / В. Куц // Надслучанський вісник : Березнівська районна газета. - 2023. - № 33/17 серп./ - С. 3.

Про життєвий шлях та велику родину матері-героїні Ющук Марини Оверківни з Березнівщини, що у Рівненському районі, яка виростила восьмеро дітей, має 15 онуків, 22 правнуки, а сьогодні троє із її нащадків-внуків захищають рідну землю на війні з рашистами.

Куц В. Бувало й так / В. Куц // Надслучанський вісник : громадсько-політична газета. - 2021. - № 17/29 квіт./ - С. 5.

Куц В. Будні війни / В. Куц // Надслучанський вісник : Березнівська районна газета. - 2023. - № 46/16 листоп./ - С. 3.

Про адвоката, ветерана російсько-української війни Удода Віктора Федоровича з м. Березне, що у Рівненському районі Рівненської області, який з початком повномасштабної агресії росії в Україну пішов добровольцем захищати рідну землю, а нині після тяжкого поранення повернувся до адвокатської діяльності.

Куц В. Відкриття полювання / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2012. - №148/149/20 листоп./ - С. 4.

Куц В. Вовчатник / В. Куц // Надслучанський вісник : громадсько-політична газета. - 2021. - № 17/29 квіт./ - С. 5.

Куц В. З роду патріотів / В. Куц // Надслучанський вісник : громадсько-політична газета. - 2017. - № 2/6 січ./ - С. 3.

Розповідь про життя та історію роду Ровенця Василя Володимировича з міста Березне

Куц В. Зі славного роду / В. Куц // Надслучанський вісник : громадсько-політична газета. - 2020. - № 6/6 лют./ - С. 3.

Розповідь про життєвий шлях Марка Васильовича Пастушока та його педагогічну діяльність в Березнівській середній школі

Куц В. За що ми любимо рибалку : всерйоз і жартома / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2009. - №36/ 25 березня. - С. 3.

Куц В. Мої зустрічі з вовками: Мисливські бувальщини / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2008. - №48/ 23 квітня. - С. 3.

Куц В. На відзначення 570 - річчя Андрієва (Березного) / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2014. - **№ 94/23 груд./**. - С. 5.

Історія древньої споруди побудованої в XVI столітті південних в'їзних воріт (рогаток) м. Андрієва (Березного) та питання про їхнє відновлення, приурочене до 570- річчя м. Березне у 2015 році

Куц В. Наказ "осідлати дорогу" / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2010. - **№139/140/ 13 листопада**. - С. 6.

Спогади автора про бойовий шлях свого батька Куца Івана Васильовича

Куц В. Належно пошановані нащадки / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2007. - **№112/ 3 жовтня**. - С. 3.

Про те, звідки пішов рід Куців

Куц В. Невеселі пригоди з лосем. Лисиця перехитрила.

Опростоволосився : мисливські бувальщини / В. Куц //

Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2009. - **№64/ 3 червня**. - С. 3

Куц В. Нехай літа не будуть тягарем / В. Куц // Надслучанський вісник : громадсько-політична газета. - 2018. - **№ 52/16 серп./**. - С. 5.

Про колишнього вчителя фізики Березнівської середньої школи, нині гімназії, Дем'янчука Юрія Івановича

Куц В. Пішов по шерсть, а повернувся стриженим : мисливські бувальщини, анекдоти / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2014. - **№ 66/16 верес./**. - С. 7.

Куц В. По річці Случ через Надслучанську швейцарію / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2015. - **№ 72/6 жовт./**. - С. 4-5.

Про цікаву подорож по річці Случ по території Березнівського району розповідає житель м. Березне В. Куц

Куц В. Подорож на інший континент / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2013. - **№127/128/10 верес./**. - С. 4,5.

Спогад В. Куца з міста Березне про його мандрівку до Канади та розповідь Марії Лантух з Канади про свого дядька Т. Бульбу - Боровця

Куц В. Подорож на інший континент / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2013. - **№131/132/17 верес./**. - С. 5 Закінч. Початок : № 127-128.

Спогади жителя м. Березне В. Куца про свою поїздку до Канади

Куц В. Полювання за байками / В. Куц // Надслучанський вісник : громадсько-політична газета. - 2021. - № 5/4 лют./ - С. 7.

Куц В. Приємна зустріч із землячкою на канадській землі / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2012. - №125/127/9 жовт./ - С. 11.

Про зустріч із землячкою Марією Лантух на канадській землі

Куц В. Спогад про європейські мандри / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2008. - №85/86/ 26 липня. - С. 6.

Куц В. Феномен Олевської республіки Тараса Бульби - Боровця / В. Куц // Надслучанський вісник : Громадсько-політична газета. - 2011. - № 107/ 6 верес./ - С. 3.

Делегація березнівчан побувала в місті Олевськ Житомирської області на відзначенні 70-річчя Олевської республіки, заснованої Тарасом Бульбою - Боровцем

З м і с т

1. Біографічна довідка	6
2. І осінь квітне барвами весни	8
3. Я людина і ніщо людське мені не чуже	11
4. Адвокат вчить жити в мирі із законом	14
5. Твори	17

